

Je lichaam, een tempel van de Heilige Geest - n.a.v. 1 Kor. 6: 12 en 19-20

Ds. Maarten van Loon (Dalfsen-Oost), april 2013

Deze preek kan los worden gelezen, maar ook als vervolg op de preek over 1 Kor. 15: 35-43; 50-53

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen: LvK gezang 434: 1, 2, 3

Gebed

Lezen: 1 Korintiërs 6: 12-20

Zingen: GKB gezang 103: 5, 8

Preek over 1 Kor. 6: 12 en 19-20

Zingen: LvK gezang 431: 1, 6, 7 [hier wilde ik eigenlijk: Opwekking 623]

Voorlezing van de Tien Geboden

Zingen: Psalm 19: 3, 4

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 139: 6, 7, 11

Zegen

Preek

Als ik voor de dienst in hal sta, dan zie ik daar menigeen even in de spiegel kijken. En weet je wat ik dan altijd zo grappig vindt? Dat zijn de wat oudere broeders, met niet zo heel veel haar meer bovenop, die dan een kammetje uit hun binnenzak halen en die dan van links of rechts wat haar over hun kale bovenkant proberen te kammen. Dan zit er tenminste nog een beetje haar op. En het oog wil immers ook wat. Zo ijdel zijn wel dan wel weer. Ook mannen dus.

Dat is natuurlijk maar een onschuldig voorbeeld. En dat is mooi, want dan kunnen we dit voorbeeld 's even gebruiken om even een paar diepere vragen te stellen. Vragen over hoe we met ons lichaam omgaan. Daar zou het immers vandaag over gaan.

[vorige week: lichaam op nieuwe aarde – waardering lichamelijke]

Een eerste vraag die je zou kunnen stellen – in dat voorbeeld dus van een wat oudere man die woekert met het haar dat-ie nog heeft – is:

ben je dan niet tevreden met je uiterlijk? Vind je jezelf niet mooi genoeg?

Je zou ook kunnen vragen:

Hoe belangrijk is het voor je hoe een ander je ziet? Heb je de waardering van een ander nodig voor je uiterlijk?

Of nog anders:

Het gaat toch niet om de buitenkant? Maar juist om de binnenkant? Wil je nou echt dat de mensen je op je buitenkant beoordelen?

En zo kunnen we natuurlijk nog wel een paar vragen bedenken. Ik doe dat nu – expres – even aan de hand van een vrij onschuldig voorbeeld. Het wordt al iets spannender als je een grote wijnvlek op je hoofd hebt. En al helemaal spannend wordt het natuurlijk als je deze vragen stelt als je een gezicht hebt dat door een ongeluk oid ernstig verminkt is geraakt. Of als je met een ernstige lichamelijke afwijking geboren bent.

Door deze en allerlei andere oorzaken kun je als mens aardig in de knoop komen met je eigen lichaam. Zeker in de lichaamscultuur die er vandaag de dag heerst.

Wat bedoel ik daarmee, wat is dat: een lichaamscultuur? Nou, dat is een cultuur waarin heel veel waarde wordt gehecht aan hoe je eruit ziet.

Hoe moet je er dan uitzien? En wie bepaalt dat? Ja, uiteindelijk wijzelf, maar we laten ons daarbij beïnvloeden door reclame, TV-programma's als "the perfect make-over", filmsterren en muziek idolen. We laten ons daardoor opleggen hoe we er eigenlijk, ideaal gezien, uit zouden moeten zien.

Niet te dik of te dun.

Als vrouw moet je de juiste borstomvang hebben.

Je moet je volgens bepaalde normen opmaken.

Als man moet je tegenwoordig een six-pack hebben.

Je moet natuurlijk met de laatste mode mee.

En je moet er vooral ook seksueel aantrekkelijk uitzien.

En al die dingen: die worden ons dus opgelegd en leggen we elkaar op: zus-en-zo en niet anders ziet de ideale man of vrouw eruit. En daar moet je aan voldoen. En niet alleen dat: daarop beoordelen we elkaar ook. En rekenen elkaar daarop af.

Met alle gevolgen van dien, soms! Want zou dit er niet voor zorgen dat heel veel mensen ontevreden zijn over hun lichaam? Omdat jouw lichaam nou net niet aan het schoonheidsideaal voldoet? En omdat je ergens voelt dat dit eigenlijk wel zou moeten? Omdat je eruit ligt in de groep omdat jij ... Daar is soms niet veel voor nodig.

En nou is de vraag vanmorgen: hoe moeten we hier nou in het licht van de Bijbel mee omgaan? Wat zegt de Bijbel eigenlijk over ons lichaam?

Daar zegt de Bijbel echt niet alles over. Maar het gedeelte dat we vanmorgen gelezen hebben reikt ons wel een heel mooi beeld aan. Het beeld van een tempel. **Je lichaam: een tempel van de Heilige Geest!**

1. Je lichaam: tempel van de Heilige Geest!

Laten we eens proberen dat beeld tot ons te laten doordringen.

Iedereen hier weet denk ik wel wat een tempel is: een prachtig gebouw ter ere van God.

Denk even aan de tempel in Jeruzalem. Daar werden de offers gebracht. Daar ging je naar toe als je zelf een offer wilde brengen.

Je mag zelfs zover gaan dat je zegt: de tempel – dat is de plek waar God woont.

Zo spreekt het Oude Testament over de tempel: God zelf woont daar.

En nu wordt jouw lichaam vergeleken met een tempel.

Jouw lijf is de plek waar God zelf wil wonen, om precies te zijn: God de Heilige Geest.

Die wil daar wonen.

Dus: niet even op bezoek komen. Nee, echt wonen. Als permanente verblijfplaats.

Daar is jouw lichaam Hem dus niet te min voor.

Paulus zegt het heel stellig: *weet je niet dat ... dus niet: voel je niet dat ... of: merk je niet dat ...*

Nee: *weet je niet dat je lichaam een tempel van de Heilige Geest is.*

Juist als je worstelt met je lichaam, als je lichaam je in de weg zit, als je lichaam misschien niet doet wat jij graag zou willen – en je baalt van je eigen lichaam, je zou er wel uit willen stappen en als het zou kunnen een ander lijf ergens halen en daar in stappen, juist dan is dit een mooi beeld. Ik hoop het althans.

Jij wilt misschien uitstappen – maar de Heilige Geest niet. Die wil instappen en binnen blijven. Hij wil wonen in een lichaam waar jij misschien wel uit wilt vluchten.

De testvraag voor vanmorgen is misschien wel: geloof je dat de Heilige Geest ook in jou wil wonen? Ook als je bij lange na niet voldoet aan het schoonheidsideaal van vandaag de dag?

Het klinkt misschien wat hoogdravend als ik het zo zeg. Maar wat bepaalt nou wie je bent? Is dat je uiterlijk – daar hebben we het vandaag vooral over, maar je kunt natuurlijk ook denken aan: of je werk hebt, of je aanzien hebt, of je waardering krijgt. Zijn dat nou de dingen die bepalen wie ik ben? Ik hoop het niet! Je

identiteit is dat je van Christus bent. En toegespitst op het lichaam: dat je een tempel van de Heilige Geest bent.

Brs+zrs, j+m, ik denk dat als het ons zou lukken dit echt door te laten dringen, diep van binnen – dat we dan een heel krachtig medicijn tegen kramp hebben. Namelijk de kramp dat je lichamelijk volmaakt moet zijn; dat je er goed uit moet zien; dat je de toets der kritiek van jan-en-alleman op dit punt moet kunnen doorstaan.

Je ziet jezelf misschien als een bouwval. Maar dat is dus niet wat God in je ziet. Hij ziet een tempel. Een tempel waar Hij zijn Geest in wil laten wonen.

Jij ziet jezelf misschien als een bouwval. Maar God ziet een lichaam dat Hij eens kan opwekken. Ook dat zet de zaken in perspectief.

God weet wel dat wij geen ideale lichamen hebben. De zondeval heeft ons niet alleen geestelijk maar ook lichamelijk aangetast. Maar juist daarom vind ik het beeld van het lichaam als tempel van de Heilige Geest zo mooi. Vaak zeggen we: de Heilige Geest werkt in je hart. En dan bedoelen we niet het hart als lichaamsdeel dat het bloed rondpompt, maar eigenlijk bedoelen we dan onze menselijk geest, ons verstand en onze wil. Daar grijpt de Geest als het ware in. Daar gaat-ie mee aan het werk.

Maar dit beeld van het lichaam als tempel van de Heilige Geest zet er iets naast. Het laat zien: net zoals als de Heilige Geest in ons hart komt wonen, zo komt Hij ook in ons lichaam wonen. Is dat hart volmaakt? Nee. Het is er soms een puinhoop. Maar daar wordt aan gewerkt!

Is ons lichaam dan volmaakt? Nee. Maar daar wordt dus ook aan gewerkt. [opstanding: verheerlijkt lichaam]

God de Heilige Geest is dus helemaal betrokken op ons: op lichaam en ziel. Hij komt in beide wonen, zegmaar. En niet omdat op beide niks aan te merken is. Nee, Hij doet dat omdat je bij Christus hoort. Je bent onderdeel van zijn lichaam. In de tussenliggende verzen heeft Paulus dat uitgewerkt. Voor nu moeten we daar deze boodschap uit mee pikken: je bent een tempel van de Heilige Geest omdat je bij Christus hoort. En Hij geeft jou oneindige waarde. Dat laat dit beeld zien en daarvan wil de Heilige Geest je ook telkens weer overtuigen.

2. Je lichaam: laat je door niets beheersen!

Ik zei net: het beeld van de tempel van de Heilige Geest kan ons bewaren voor de kramp dat je moet voldoen aan allerlei uiterlijke dingen om maar iemand te zijn.

Op dat spoor zet Paulus ons ook. Kijk maar in vers 12, waar hij zegt: 'ik mag me door niets laten beheersen'. En dat is dan in negatieve zin bedoeld: beheersen in de zin dat iets je in de greep heeft. Je zit in de tang.

Paulus reageert hiermee op een uitspraak van de Korintiërs. Die zeiden: 'alles is mij toegestaan'. Vermoedelijk gebruikten ze dat als een soort samenvatting van het Evangelie zoals Paulus dat had gebracht. Paulus preekte immers de vrijheid in Christus. En herhaaldelijk zegt hij van dingen dat je je daar vrij in bent. Even één voorbeeld: je mag alles eten. Er is in Christus geen beperking meer. In vers 13 zie je dat ook terugkomen, ook weer in een redenering van de Korintiërs, waar Paulus mee instemt: inderdaad, het voedsel is er voor de buik en de buik voor het voedsel.

Maar – en dat is dan de fout van de Korintiërs – betekent dit nou dat echt alles maar kan en mag? Zitten er dan geen grenzen aan die vrijheid?

Je zou misschien denken van niet. Want als je toch grenzen stelt aan die vrijheid, dan is het toch geen vrijheid meer?

Nou, dat is een interessant dilemma. Ik ga het echter hier niet breed uitmeten. Maar wijs direct op de weg die Paulus in vers 12 wijst waarmee we uit dit dilemma komen.

Hij zegt namelijk: ik mag me door niets laten beheersen. Je bent in Christus vrij om van alles te doen. Mag je je niet netjes aankleden, mag je je niet opmaken? Mag die oudere broeder niet even zijn haar kammen? Enzovoort?

Ja, dat mag allemaal. Daar ben je vrij in. Laat ik dat duidelijk zeggen: de Bijbel leert ons niet – en dat heb ik met het eerste punt dan ook niet willen zeggen – dat je je uiterlijk totaal onbelangrijk moet vinden. Dat je het niet zou moeten verzorgen. Dat je geen mooie kleren zou mogen dragen enzovoort. Diezelfde Paulus zegt ergens anders dat het juist normaal is dat je goed voor je lichaam zorgt, het koestert. De Bijbel zegt niet: het gaat om het innerlijk, *dus* is het uiterlijk niet van belang. Voor alle duidelijkheid: de Bijbel vindt het innerlijk véél belangrijker, maar keert zich nergens tegen ‘het oog wil ook wat’.

Ik geef even één voorbeeld waarin je kunt zien: ja, inderdaad, het gaat om het innerlijk, maar op één of andere manier sluit dat aandacht voor het uiterlijk niet uit. Dat is bij de zalving van David, nog ruim voordat hij koning wordt. Samuël moet naar het huis van zijn vader Isaï om daar één van diens zonen te zalven. Als Samuël aankomt valt zijn oog meteen om één van de jongens. ‘Die is het vast’, denkt hij, ‘want die ziet er zo knap uit’. Maar de Here laat weten: ‘nee, die is het niet, ga niet af op zijn uiterlijk. Ik kijk naar zijn hart’. Vervolgens stelt Isaï zijn overige zonen aan Samuël voor. Maar telkens zegt de Heer: ‘nee, die is het niet’. Tenslotte moeten ze de jongste gaan halen, David, want die is op dat moment de schapen aan het hoeden. Ze halen hem op en dan staat er: ‘het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen’. Als hij binnenkomt laat de Heer weten ‘Hij is het, hem moet je zalven’. Zie je: er wordt hier geen tegenstelling gemaakt. De Heer kijkt naar het innerlijk, naar het hart. Maar dat wil niet zeggen dat je geen oog mag hebben voor het uiterlijk.

Je moet dus geen tegenstelling maken, maar de vraag stellen: laat ik mij er door beheersen? Laat ik me beheersen door hoe ik of de mensen om mij heen vind dat ik eruit moet zien? Laat ik mijn waarde afhangen van de waardering die anderen hebben voor mijn uiterlijk? En sta ik daarom eindeloos maar voor de spiegel?

Weet je wat er dan gebeurt? Dan wordt vrijheid juist onvrijheid! Van de Bijbel mag je je gerust opmaken. Maar ... als je er afhankelijk van wordt, als je probeert er je waarde aan te ontlenen hoe je eruit ziet enzovoort dan ben je juist hartstikke onvrij! Dan zit je in de tang.

Ik kan dus niet zeggen: dit mag wel en dat mag niet. Nee – want de Bijbel maakt duidelijk dat het ‘m zit in waarom je iets doet. Er mag veel, maar je moet je er niet door laten beheersen. Je moet er je waarde niet in zoeken. En zo moet je dus ook niet naar een ander kijken. Dat is wat Paulus ook bedoelt als hij in zijn tweede brief aan diezelfde Korintiërs zegt dat hij niemand meer beoordeelt naar de maatstaven van deze wereld. Toegepast op het onderwerp van vandaag: dan kijk je dus naar het uiterlijk. Daar beoordeel je een ander op. En met jouw oordeel sabel je dan iemand eventueel neer. In het verlengde hiervan ligt wat Petrus ergens zegt: ‘Uw schoonheid moet niet gelegen zijn in uiterlijkheden, zoals kunstig gevlochten haar, gouden sieraden of elegante kleding, maar in wat verborgen ligt in uw hart, in een zacht en stil gemoed. Dat is een onvergankelijk sieraad dat God kostbaar acht.’

De kunst is dus om echt vrij te zijn. Daar kan ik geen procedure voor geven, maar ik weet wel: die vrijheid bestaat eruit of je je identiteit – wie je bent – en je waarde bij God zoekt. Zoekt in het feit dat Christus jou – ook jou – gekocht en betaald heeft. En dat je daarom voor God ontzettend waardevol bent. En daarom is dat beeld van die tempel van de Heilige Geest ook zo mooi. Los van hoe jij er uitziet en wat anderen van je denken: Hij zegt: Ik wil in je wonen. En met mijn Geest jouw innerlijk bewerken. Ik weet zeker: dat bepaalt vervolgens wat je met de buitenkant doet. Nodig vindt. O fjuist niet.

3. Je lichaam: eer God ermee!

Tenslotte letten we nog op die oproep van Paulus om God te eren met je lichaam. In het gedeelte dat we gelezen hebben ging het over seksualiteit. Dus dat is wat Paulus hier allereerst op het oog heeft. Met andere woorden: eer God door je seksueel gedrag. In nog wat meer alledaagse woorden: eer God door je seks.

Ik duid het nu even kort aan. Ik neem aan dat iedereen snapt dat Paulus bedoelt: mensen, gebruik de gave van de seksualiteit op de manier zoals God het bedoeld heeft. Jouw lichaam is alleen voor die jongen of meisje waar je verking mee hebt. En seksuele – lichamelijke - eenwording, wanneer je je dus helemaal aan elkaar geeft – niet alleen je lichaam dus! -, alleen als je elkaar publiek beloofd hebt dat je voor het leven als man en vrouw verder wilt. Huw. Formulier: God wil een ring van trouw zien, geborgenheid, het

echt in alles maatjes zijn. En daarbinnen – dáár mag dan dat zo kwetsbare, zo intieme en tegelijk zo fantastische plaatsvinden. Wie zo de gave van de seksualiteit gebruikt, eert God daarmee. Zo kun je dus vrijen tot Gods eer.

In dit voorbeeld – een heel belangrijk voorbeeld trouwens, want op dit terrein gaat veel mis en is de druk heel groot om van alles maar uit te proberen – zie je dus dat God eren met je lichaam betekent: Hem eren door goed gebruik. Door wat je met je lichaam doet. En ook: *niet* doet.

Als we nu even alles samen nemen dan zien we dat het beeld van je lichaam als tempel van de Heilige Geest een heel krachtig beeld is. Eigenlijk zit alles erin.

Om te beginnen: er spreekt hoge waardering uit voor het lichamelijke. God gaat zelfs een nieuwe aarde maken waarop onze lichamen in andere vorm er ook weer zullen zijn. Daarvoor heeft Hij zijn Zoon ons laten kopen. Ook lichamelijk! Hij liet dat zien door Jezus mens te laten worden en Hem lichamelijk op te laten staan.

Twee: we hebben ook gezien: van lichamelijke dingen mag genoten worden. Als het maar op een goede manier gebeurt. Alles is geoorloofd – ja, dat klopt, maar dan wel zoals God het bedoeld heeft. Dan eer je Hem.

En vandaag leren we dus: *veel mag als je je er maar niet door laat beheersen*. Om het [wat onschuldige] voorbeeld van het begin nog een keer te gebruiken: als twee oudere broeders hun haar kammen voor de spiegel, dan doen ze allebei hetzelfde. Maar het kan zijn dat de een zich er door laat beheersen en de ander niet. Twee meisjes maken zich op, maar voor de een hangt alles ervan af en voor de ander niet. In die beide voorbeelden: de één is vrij, de ander niet.

Een derde iets dat meekomt in de typering van je lichaam als tempel van de Heilige Geest: van de tempel in Jeruzalem kun je nog zeggen: die is door mensen gebouwd. Maar ook daarvan voel je wel aan: als je 't zo zegt, klopt het toch niet helemaal. En van je eigen lichaam klopt het zeker niet: je hebt het van God gekregen. Hij heeft je gemaakt. En dus is jouw lichaam ten diepste niet van jou, nee, het is *zijn* tempel. *Hij* is geen huurder, maar eigenaar. Hij heeft het hele lichaam bedoeld als woning voor zijn Heilige Geest. Nou, dan moet je dus met je lichaam ook omgaan als een tempel. Heel simpel: je houdt je lichaam netjes, je verzorgt het, verwaarloost het niet [voldoende nachtrust, goed eten etc.]. En je brengt ook geen schade toe aan je lichaam. Die gedachte brengt mij vragenderwijs bij twee heel praktische zaken.

Allereerst: roken. Past zwaar roken, kettingroken, bij het lichaam als tempel van de Heilige Geest?

En dan drinken. Past zwaar drinken daar bij? Past het bij je lichaam als tempel van de Heilige Geest om het ene glas na het andere glas achterover te slaan? Past het wel bij een tempel om beneveld te zijn? Is dat dan God eren met je lichaam of is dat het tegendeel daarvan? Ik laat het nu bij deze vragen. Op drankgebruik wil ik nog op een of andere manier terugkomen, o.a. i.s.m. Arend Dekker en anderen. Maar wil je alvast deze vragen meenemen en erover nadenken?

Ik ga afronden. Ik heb lang niet alle vragen beantwoord – daar ben ik me van bewust. Wel hebben we vanuit de Bijbel richting gekregen. Ik hoop dat één ding voor je vaststaat en ik wil het je graag meegeven. Wie in zijn leven, ook waar het je lichaam betreft, zich richt op hoe wat God wil, hoe Hij zegt dat Hij het leven graag ziet, en wie dus op die manier gehoor geeft aan die oproep: eer God met je lichaam – en met alles wat in je is – die gaat op een weg die God wil zegenen. Die gaat de weg van de graankorrel [uit 1 Kor. 15]: onaanzienlijk en zwak, maar wordt opgewekt met schittering en kracht.